

АНАЛІЗ РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З БІОЛОГІЧНО АКТИВНИМИ РЕЧОВИНАМИ ВЕГЕТАТИВНИХ ОРГАНІВ ГІРКОКАШТАНУ ДЛЯ ТЕРАПІЇ ЗАХВОРЮВАНЬ ВЕНОЗНОЇ СИСТЕМИ

Єсіна С.П., Дмитрієвський Д.І.

Національний фармацевтичний університет

sneschka95@ukr.net

Вступ. Останніми роками відмічається чітка тенденція до зростання кількості хворих з патологією венозної системи. Стрімке зростання захворюваності спричиняє необхідність пошуку і створення нових ефективних препаратів, у тому числі рослинного походження, які є малотоксичними, діють м'яко та їх можна використовувати тривалий час, що актуально при лікуванні хронічних захворювань.

Одним з найбільш ефективних засобів для фітотерапії захворювань венозної системи є вилучення з різноманітних вегетативних органів гіркокаштану, які проявляють венотонізуючу та антиоксидантну дію, капіляррозміцнювальні, мембранотропні та протизапальні властивості. Одержана з даної сировини активна субстанція (есцин), яка є сумішшю тритерпенових сапонінів, або екстракти, що містять дану речовину у комбінації з іншими біологічно активними та супутніми речовинами даної рослинної сировини, слугують активними фармацевтичними інгредієнтами (АФІ) значної низки ЛЗ венотонізуючої дії. За кордоном на основі екстрактів насіння гіркокаштану (НГ) та есцину виробляється більше 30 лікарських та косметичних засобів даного спрямування та дії. Арсенал ЛЗ вітчизняних виробників малочисельний, більшість з них знаходяться на різних стадіях дослідження, що висуває проблему пошуку у даному напрямку у ряд актуальних.

Мета дослідження. Дослідити асортимент лікарських та косметичних засобів, що містять біологічно активні речовини (БАР) гіркокаштану на фармацевтичному ринку України та ряду країн Європи для виявлення найбільш ефективних та пошуку резервів для створення нових вітчизняних ЛЗ для місцевого лікування варикозної хвороби вен.

Методики дослідження: пошук, аналіз, узагальнення та систематизація даних отриманих з Державного реєстру ЛЗ України, компендіуму, публікацій у науково-практичних журналах, пропозиції вітчизняних та закордонних фірм, що пропонуються у щотижневику «Аптека» та ін.

Результати й обговорення. В результаті проведеного пошуку було зафіксовано і піддано аналізу 97 фармацевтичних та косметичних препаратів, у складі яких використовуються АФІ гіркокаштану: сухі й рідкі екстракти насіння, листя та кори, настойку насіння, порошок насіння і кори, а також БАР, отримані в процесі спеціального очищення екстракційних вилучень з насіння гіркокаштану: есцин, ескулін та ескулозид. Частота їх використання у складі фармацевтичних та косметичних засобів для фармакотерапії венозної хвороби представлена на рис. 1.

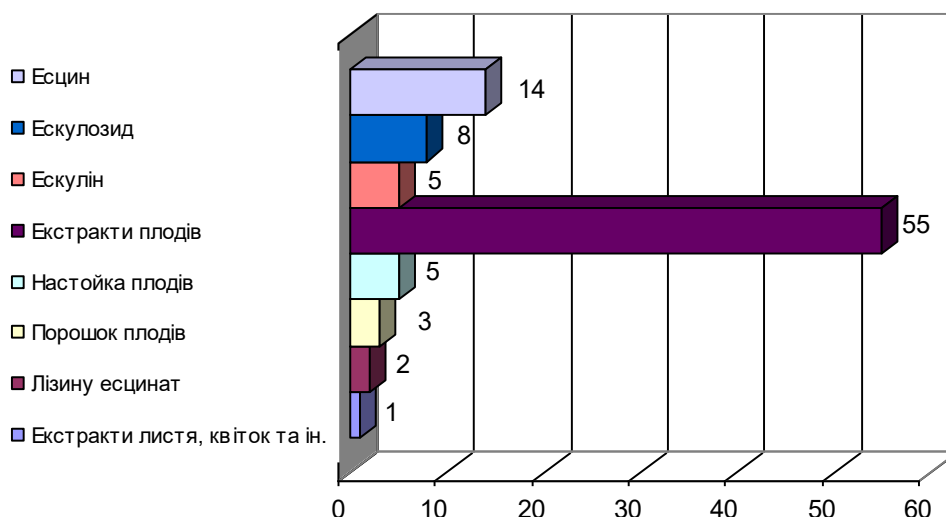

Рис. 1 Частота використання АФІ гіркокаштану у складі лікарських та косметичних засобів для фармакотерапії венотної хвороби

З даних рисунку видно, що найбільшим попитом у виробників даної продукції користуються екстракти насіння (56, 72%) та отримані в процесі їх очищення есцин (14,43%), ескулозид (8,25%) та ескулін (5,15%). Найменшим попитом користуються порошки всіх вегетативних органів (листя, квітів, кори, насіння), а також екстракти листя, квітів і кори – по 1,03%.

Аналіз даної сукупності препаратів за формами випуску показав, що випускаються вони у різних лікарських формах (рис. 2), з яких 25,8% становлять гелі (25 найменувань), 15,5 краплі (15 найменувань), 11,3% таблетки (11 найменувань), 8,2% драже, 7,2% капсули; супозиторії, мазі, суспензії, лініменти і збори налічуються у меншій кількості. Аналіз даної групи препаратів за формами випуску дозволяє зробити відносний підрахунок підходів до фармакотерапії захворювань венотної системи – системний або місцевий, так як краплі, таблетки, капсули та драже, що переважають, призначені для системного вживання.

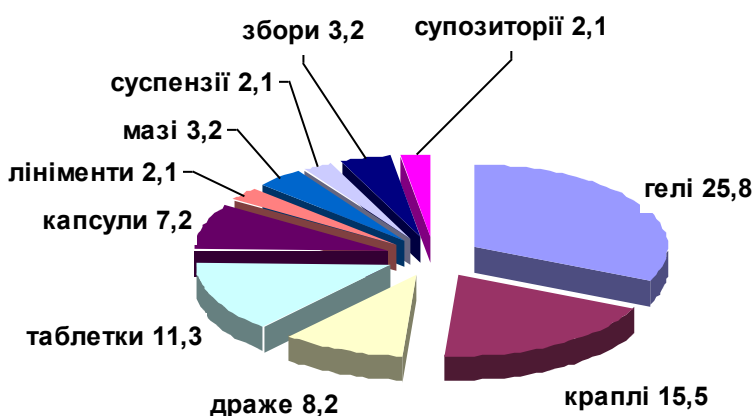

Рис. 2 Розподіл лікарських та косметичних засобів, що містять АФІ гіркокаштану за формами випуску, %

Розподіл лікарських та косметичних засобів, що містять АФІ гіркокаштану за країнами-виробниками наведено на рис. 3. Вітчизняними виробниками випускається тільки 11 препаратів (11,3%), закордонними виробниками 88,7%, тобто переважаюча більшість, що свідчить про актуальність пошуку у напрямку створення нових вітчизняних ЛЗ, АФІ яких можуть бути БАР різних вегетативних органів гіркокаштану, сировинна база яких в Україні майже невичерпна.

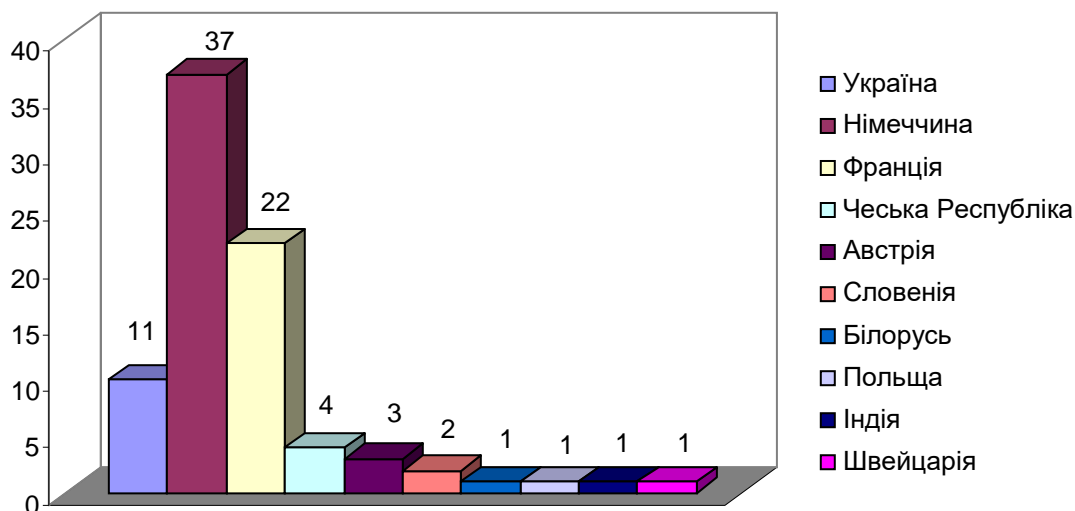

Рис.3 Розподіл засобів з АФІ гіркокаштану за країнами-виробниками

Проведений аналіз асортименту лікарських та косметичних препаратів для профілактики та лікування захворювань венозної системи на основі АФІ вегетативних органів гіркокаштану показав, що увага розробників і виробників препаратів даного спрямування і дії зосереджена на використанні сумарного екстракту з насіння гіркокаштану та вилученої з нього у процесі спеціальної очистки суми тритерпенових сапонінів (есцину), що пов'язано зі значними матеріальними затратами. Нами пропонується менш затратний спосіб використання БАР насіння гіркокаштану шляхом одержання полімерного концентрату насіння та його наступне використання у складі м'яких лікарських форм для місцевого застосування, наприклад, мазей, гелів, лініментів та ін. для лікування варикозної хвороби вен нижніх кінцівок.

Висновки. Детальний аналіз лікарських та косметичних засобів, виготовлених на основі АФІ гіркокаштану виявив недостатній асортимент ЛЗ для фармакотерапії захворювань венозної системи вітчизняного виробництва, а також можливість створення нового інноваційного препарату з полімерним концентратом насіння гіркокаштану для зовнішнього застосування.